

Passende beoordeling

behorend bij de aanvraag voor een
vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor

Verwerking importmosselen 2025 – 2035

met Oosterschelde-water incl. de tarra afkomstig uit het Britse , Ierse, Deense en Zweedse
gebieden

voor de periode van

1 april 2025 t/m 31 maart 2025

Colofon

Titel: Passende beoordeling

Subtitel: behorend bij de aanvraag voor een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor het verwerken van mosselen met Oosterschelde-water incl. de tarra afkomstig uit het Britse, Ierse, Deense en Zweedse gebieden voor de periode van 1 april 2025 t/m 31 maart 2035.

Datum: Augustus 2024

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	4
2. Natura 2000 gebied Oosterschelde	5
3. Activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd	6
4. Risico verbonden aan het verwateren van importmosselen	7
5. Beleidsregels inzake schelpdierverplaatsingen	8
6. Mitigerende maatregelen	9
7. SASI's	10
8. Conclusie	12
Literatuur	13
Bijlagen	
1. Historie van beleid en rechtspraak	15
2. Vergunningaanvrager en -gebruikers	17

1. Inleiding

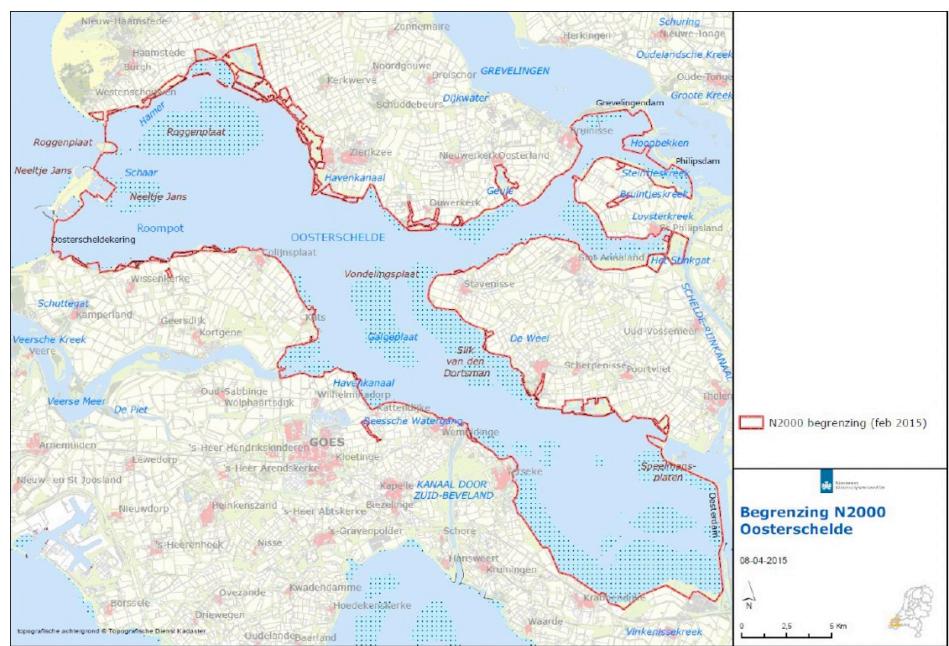
Deze passende beoordeling hoort bij een aanvraag voor een vergunning om mosselen te importeren vanuit Groot-Brittannië, Ierland, Denemarken en Zweden. De vergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2035 door de vereniging van Schelpdierhandelaren te Goes en zal worden gebruikt door de leden van die vereniging.

Nederlandse schelpdiersector is van oudsher gevestigd rondom de Oosterschelde. De Oosterschelde is een Natura 2000 gebied. De verwerking vindt plaats in Yerseke. Dit is hét verwerkingscentrum voor Noordwest-Europa. Naast in Nederland gekweekte schelpdieren worden schelpdieren uit Duitsland, Ierland, Denemarken, Zweden en Groot-Brittannië verwaterd, verwerkt en verpakt.

De import kent twee bevoegde gezagen: Voor de verwerking - die op de wal plaatsvindt - is de provincie bevoegd gezag. Voor het verwateren is LNV bevoegd gezag. Deze passende beoordeling ziet op het verwateren.

2. Natura 2000 gebied Oosterschelde

De opslag van de mosselen vindt plaats in de Oosterschelde, zie kaart hieronder uit het beheerplan ex Wnb van het gebied.

3. Activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd

Met het transport van mosselen van buitenlandse wateren naar Nederland worden ook andere organismen mee vervoerd. Er bestaat een kans dat deze organismen het transport overleven en zich bij het verwateren van de mosselen op z.g. verwaterpercelen in de Oosterschelde weten te vestigen in de Oosterschelde. Deze passende beoordeling focust daarom op de mogelijke effecten van de insleep van een soorten kunnen zich mogelijk invasief gaan gedragen en zo het ecosysteem bedreigen.

De activiteit verwateren op de z.g. verwaterpercelen op de Yerseke bank in de Kom van de Oosterschelde is een activiteit die beschreven is in het (verlengde) N2000-beheerplan voor de Oosterschelde (zie par. 4.3 blz. 60) en is daarmee vrijgesteld van de vergunningplicht. Dit betreft echter alleen mosselen van Nederlandse afkomst.

Echter de productie van Nederlandse mosselen loopt terug. Dit is een van de redenen waarom mosselen worden geïmporteerd. Deze import mosselen worden op bestelling geleverd. Het merendeel van de bestelde partijen wordt direct verwerkt en verpakt aan de wal. Soms moet de verwerking van een klein deel van een geïmporteerde partij worden uitgesteld. De – levende – mosselen worden dan tijdelijk bewaard op de genoemde verwaterpercelen in de Oosterschelde tot ze alsnog worden verwerkt en verpakt.

Doordat de Nederlandse productie terugloopt en de buitenlandse mosselen veelal direct worden verwerkt, is de aard en het volume van de verwatering van mosselen niet afwijkend van de in het beheerplan beschreven activiteit van verwateren van mosselen op de verwaterpercelen. Daarom ziet deze Passende Beoordeling alleen op het risico op insleep van invasieve exoten. Dit risico is niet vrijgesteld in het eerdergenoemde beheerplan Oosterschelde.

De PB heeft betrekking op de import van mosselen uit de volgende gebieden (zie kaarten in de bijlage):

Denemarken

- NE coast Jutland
- SE coast Jutland
- Isefjord
- Limfjord

Ierland

- Connemara
- Clew Bay
- Glengariff
- Bantry Bay
- Belfast Lough
- Carlingford Lough
- Castlemaine Harbour
- Dunmanus Bay
- Kenmare River
- Mulroy Bay
- Wexford Harbour

Verenigd Koninkrijk

- River Dee
- Lyme Bay
- Menai Strait
- Poole Harbour
- Shetland

Zweden

- Orust

4. Risico verbonden aan het verwateren van importmosselen

Met het transport van mosselen naar Nederland worden ook andere organismen mee vervoerd. Er bestaat een kans dat deze organismen het transport overleven en zich in de Oosterschelde weten te vestigen. Op deze manier kunnen exoten in de Oosterschelde worden geïntroduceerd. Dit betreft soorten die Nederland alleen kunnen bereiken door menselijk handelen. Sommige soorten vormen echter geen directe bedreiging voor de inheemse flora en fauna, doordat ze geen wezenlijke invloed hebben op het gehele ecosysteem. Andere soorten kunnen zich mogelijk invasief gaan gedragen en zo het ecosysteem bedreigen (Gittenberger & Leewis, 2008), bijvoorbeeld door de populatiegroottes van inheemse soorten terug te dringen.

In 2006 heeft Wageningen IMARES een risicoanalyse gemaakt m.b.t. het transport van mosselen naar de Oosterschelde (Wijsman & Smaal, 2006). In dit rapport werd gesteld dat introductie van exoten door mosseltransport een potentieel negatieve impact heeft voor het lokale ecosysteem in de Oosterschelde. De afgelopen jaren zijn veel rapporten uitgebracht waarin op dit risico is ingegaan, zie literatuurlijst. De rapporten maken ook duidelijk dat introducties van invasieve exoten en probleemsoorten in de Oosterschelde geregeld zijn voorgekomen. Sinds 2006 zijn geen probleemsoorten als gevolg van schelpdiertransporten aangetroffen. Deze introducties van invasieve exoten en probleemsoorten in de Oosterschelde kunnen ook door scheepvaart veroorzaakt worden (Wolff 2005).

Het risico kan beperkt worden door het toepassen van de Beleidsregels inzake schelpdierverplaatsingen zoals dat in 2012 door het Rijk is vastgelegd. Het beschrijft o.m. een control en management plan met een schelpdierafhankelijke-soorten inventarisatie van het herkomstgebied (SASI) waaruit blijkt dat er geen probleemsoorten voor het importgebied in het herkomstgebied zijn aangetroffen.

5. Beleidsregels inzake schelpdierverplaatsingen

In de “Beleidsregels van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 6 juni 2012, nr. 267278, houdende vaststelling van beleidsregels inzake schelpdierverplaatsingen” is vastgelegd dat de minister voor het importeren en uitzaaien in de Oosterschelde van mariene schelpdieren een vergunning op grond van artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 (sinds 01-01-2017: Wet natuurbescherming) kan verlenen als is voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. De vergunningaanvraag heeft betrekking op mariene schelpdieren afkomstig uit kustgebieden uit OSPAR, regio II (Noordzee) en regio III (Keltische zee).
2. Er is aangetoond dat voldoende maatregelen zijn genomen om te voorkomen dat probleemsoorten levend in de Oosterschelde terecht kunnen komen.
3. Er is gebruik gemaakt van een integrale risicobeoordeling en er zijn kritische beheer punten opgesteld in een control- en managementplan.
4. Het control- en managementplan bevat een schelpdierafhankelijke-soorten inventarisatie van het herkomstgebied (SASI) waaruit blijkt dat er geen probleemsoorten voor het importgebied in het herkomstgebied zijn aangetroffen.
5. Onderdeel van het control- en managementplan is een retrospectieve monitoring om te bewaken dat er toch geen probleemsoorten zijn of worden geïntroduceerd in het importgebied.
6. Indien uit de retrospectieve monitoring blijkt dat probleemsoorten of in potentie probleemsoorten worden gevonden dan dienen er corrigerende maatregelen te worden genomen. Mogelijk te nemen corrigerende maatregelen zijn in het plan vastgelegd.

Jurisprudentie leert dat het effectief toepassen van deze beleidsregels voldoende is, zie in de bijlage 1. Historie van beleid en rechtspraak.

6. Mitigerende maatregelen

Om het risico op de import van probleemsoorten met mosselen te minimaliseren heeft de Vereniging Schelpdierhandelaren door GiMaRIS een monitoring protocol laten opstellen: het Schelpdier import monitoring protocol: SIMP (Gittenberger, 2018) Zie bijlage. Dit protocol schrijft een methode van monitoring voor waarmee eventuele probleemsoorten tijdig worden geconstateerd. Onderdeel van dit protocol is het regelmatig uitvoeren van een Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie (SASI).

Kern van het protocol is dat twee soortenlijsten voor elk exportgebied worden opgebouwd, bijgehouden en over de tijd geoptimaliseerd aan de hand van de doorlopende monitoring. Aan de hand van de resulterende soortenlijsten wordt bepaald of het verwerken (en mogelijk uitzaaien) van de buitenlandse mosselen in de Oosterschelde wel of niet risicovol is voor de instandhoudingsdoelstellingen van dit ecosysteem. Afhankelijk van de monitoringresultaten wordt bepaald, op basis van de in het protocol genoemde grenswaarden, welke maatregelen er genomen dienen te worden om de risico's te minimaliseren. Indien tijdens een inventarisatie in het exportgebied, of bij de monitoring bij aankomst of via een betrouwbare externe bron (bijvoorbeeld een publicatie) een probleemsoort in het exportgebied wordt aangetroffen, dan zal voor mosselen uit het desbetreffende gebied per direct art. 6 van de Provinciale beleidslijn (zie 4.4) gaan gelden. Indien in het seizoen dat deze probleemsoort wordt ontdekt, reeds tarra in de Oosterschelde is gestort, dan zal het perceel waarop dit is gebeurd zo snel mogelijk schoon gevist worden (zie SIMP voor details). Bij de verwerking van de mosselen die hierbij worden opgevoerd moet verdere uitwisseling met het ecosysteem van de Oosterschelde worden voorkomen door de mosselen in een gesloten systeem te plaatsen, dat valt onder de Wnb-vergunningplicht o.b.v. het beleid van de Provincie Zeeland (zie 4.4). Hierbij wordt het tarra als grofvuil afgevoerd en wordt het verwerkingswater, alvorens het in contact kan komen met oppervlaktewater, gezuiverd door een waterbehandelingssysteem.

Lijst 1 betreft de lijst van soorten die tussen, op of onder de mosselen leven in het herkomstgebied. Lijst 2 bevat de soorten waarvan levende exemplaren tussen de geïmporteerde mosselen zijn aangetroffen in de big bags die in Nederland aankomen. De tweede lijst bevat een deel van de eerste lijst. Het risico wordt bepaald door de soorten op deze twee lijsten.

Van de uitheemse soorten wordt aangegeven, gebaseerd op de best wetenschappelijke kennis, of zij mogelijk invasief gedrag zullen vertonen. Van de uitheemse soorten op lijst 1 is nagegaan wat hun potentie is om Nederland op natuurlijke wijze te bereiken. (Gittenberger en Gittenberger, 2010). Van de op Lijst 1 geplaatste soorten wordt verder aangegeven of zij als probleemsoort worden aangemerkt als bedoeld in het Schelpdier import-monitoringsprotocol.

In deze passende beoordeling worden de onderstaande definities gehanteerd:

Inheems:	van nature voorkomend in een geografisch bepaald gebied.
Uitheems:	van nature niet voorkomend in een geografisch bepaald gebied.
Exoot:	een uitheems(e) dier, plant, schimmel of micro-organisme, die een gebied niet op eigen kracht kan bereiken maar daar alleen door menselijk handelen terecht kan komen of is gekomen.
Gevestigde exoot:	een exoot die zich in een gebied duurzaam voortplant.
Invasieve exoot:	een gevestigde exoot die zich vanuit het vestigingsgebied verder verspreid en een bedreiging kan vormen voor de biodiversiteit.
Soort:	een op basis van gezamenlijke kenmerken geïdentificeerde groep van individuen die in de wetenschappelijke taxonomische literatuur als soort is beschreven.
Probleemsoort:	een soort waarvan op basis van de best beschikbare wetenschappelijke kennis kan worden aangenomen dat deze een negatieve impact kan hebben op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied.

Elke 3 jaar wordt een SASI gemaakt van het exportgebied/herkomstgebied. Elk jaar wordt van elk gebied conform het protocol een aantal z.g. aankomstbemonsteringen van elk gebied gedaan op de ladingen die in Yerseke arriveren. Bij deze bemonstering worden ook andere soorten dan mosselen meegenomen alsook mosselen met pokken, slippers, mosdiertjes of andere aangroei.

Het Schelpdier import-monitoringprotocol (SIMP) richt zich niet op het tegenhouden van de import van álle soorten. Het richt zich op het stoppen van soorten die tussen de mosselen in het exportgebied voorkomen en die een reëel probleem kunnen veroorzaken voor het importgebied.

Met de komst van dit importprotocol is de monitoring sterk geïntensiveerd ten opzichte van de eerste importjaren.

7. SASI's

Voor de gebieden waarop deze Passende beoordeling ziet, heeft de afgelopen jaren elke drie jaar een inventarisatie plaatsgevonden op soorten die afhankelijk/gebonden zijn aan schelpdieren. *Zie de blauwgekleurde vlakken in de tabel 1.* Dit is conform het SMIP-protocol en een voorwaarde bij de verleende vergunningen. De vergunning is niet meer vigerend in het vierde jaar na de laatste SASI. Door elke 3 jaar een SASI uit te voeren blijft de vergunning in stand. Echter de vergunning kent ook een beperkte looptijd en moet voordat deze afloopt opnieuw worden afgegeven op basis van een Passende beoordeling.

Schelpdiergebied	land	SASI	SASI	SASI	SASI	SASI	SASI	SASI gepland
NE coast Jutland	Denemarken	2010	2012	2015	2018	2021	2024	2027
Se coast Jutland	Denemarken	2010	2012	2015	2018	2021	2024	2027
Isefjord	Denemarken	2010	2013	2016	2019	2022		2025
Limfjord	Denemarken	2010	2013	2016	2019	2022		2025
Glengariff	Ierland		2014	2017	2020	2023		2026
Connemara	Ierland			2012	2015	2023		2026
Belfast Lough	Ierland	2011	2014	2017	2020	2023		2026
Clew Bay	Ierland						2024	2027
Bantry Bay	Ierland	2012	2015	2018	2020	2023		2026
Carlingford	Ierland	2011	2014	2017	2020	2023		2026
Castlemaine	Ierland	2010	2013	2016	2019	2022		2025
Dunmanus Bay	Ierland	2012	2015	2018	2020	2023		2026
Kenmare River	Ierland	2012	2015	2018	2021	2024		2027
Mulroy Bay	Ierland	2013	2015	2018	2021	2024		2027
Wexford	Ierland	2011	2014	2017	2019	2022		2025
Shetland	UK					2023		2026
River Dee	UK		2014	2018	2020	2023		2026
Menai Strait	UK	2011	2014	2017	2020	2023		2026
Poole Harbour	UK	2011	2014	2017	2020	2024		2027
Lyme Bay	UK	2016	2019	2016	2019	2022		2025
Orust	Zweden	2010	2013	2016	2019	2022		2025

Tabel 1 realisatie en planning van de SASI's

De resultaten van de laatste SASI in de gebieden waarop deze Passende Beoordeling ziet, zijn kwantitatief weergegeven in onderstaande tabel. In de bijlage 3. zijn de uitheemse soorten die achter deze getallen zitten, op naam te vinden.

	SASI uitgevoerd in	Aantal monsters	Aantal soorten	Aantal uitheems voor Nederland	Waarvan Inheems NW Europa	Waarvan Exoot	Waarvan reeds in Oosterschelde	Probleem soort
NE coast Jutland	2021	80	59	10	4	6	6	0
SE coast Jutland	2021	66	69	11	5	6	6	0
Isefjord	2022	72	50	6	1	5	6	0

Limfjord	2022	77	57	13	2	11	11	0
Glengariff	2023	60	60	12	5	7	7	0
Connemara	2023	70	64	9	5	4	4	0
Belfast Lough	2023	70	76	13	10	3	3	0
Clew Bay	2024 In afroning							
Bantry Bay	2023	90	86	19	11	8	8	0
Carlingford Lough	2023	70	76	17	11	6	6	0
Castlemaine Harbour	2022	70	63	17	12	4	5	0
Dunmanus Bay	2023	60	72	16	5	10	11	0
Kenmare River	2021	90	83	16	8	8	8	0
Mulroy Bay	2021	60	59	16	7	9	9	0
Wexford Harbour	2022	70	45	11	5	6	6	0
Menai Strait	2023	72	67	13	7	4	6	0
Poole Harbour	2023	55	63	19	7	12	12	0
River Dee	2023	70	19	11	18	1	1	0
Shetland 1	2023	100	89	13	17	3	3	0
Shetland	2023	70	76	15	11	4	4	0
Lyme Bay	2022	71	45	8	3	5	5	0
Orust	2022	70	62	12	4	8	8	0

Tabel 2 Resultaten van de laatst-uitgevoerde SASI

Alle gevonden soorten die uitheems zijn voor Nederland zijn wel inheems voor Noordwest- Europa en hebben zich nog niet in de Oosterschelde gevestigd omdat het milieu in de Oosterschelde waarschijnlijk ongeschikt is voor de soort óf hebben zich inmiddels in de Oosterschelde gevestigd. Import van individuen van deze soorten vormt daarom geen additief risico. In conclusie wordt geen van de soorten die zijn aangetroffen tijdens de SASI's geacht een probleemsoort (Bleker, 2012) te zijn binnen het Schelpdier import monitoring protocol (Gittenberger, 2018). Import van mosselen uit deze gebieden vormt dan ook geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen van de Oosterschelde.

De komende periode zullen de SASI's elke 3 jaar cf. SIMP-protocol worden uitgevoerd.

8. Conclusie

In het bovenstaande is analyse uitgevoerd van de effecten van importeren van mosselen voor het Natura 2000 gebied Oosterschelde.

Alle gevonden soorten die uitheems zijn voor de Oosterschelde, zijn wel inheems voor Noordwest- Europa en hebben zich nog niet in de Oosterschelde gevestigd omdat het milieu in de Oosterschelde waarschijnlijk ongeschikt is voor de soort. (Gittenberger en Gittenberger, 2010; Gittenberger diverse SASI-rapporten 2018, 2020 en 2021). Introductie van probleemsoorten met import van mosselen uit deze gebieden vormt dan ook geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen van de Oosterschelde.

Daarmee zijn geen argumenten op basis waarvan geconcludeerd zou moeten worden dat het verwerken en verwateren van mosselen incl. tarra in de Oosterschelde, een aantasting van de natuurlijke kenmerken en de betrokken beschermde vogel- en habitatsoorten- van de Oosterschelde, tot gevolg zal hebben. Derhalve is er geen significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Oosterschelde. Ook tijdens de komende looptijd van 2025 tot 2030 zal wederom uitvoering worden gegeven aan het schelpdierimport-monitoringprotocol waarmee door de wijze van monitoring voorkomen wordt dat eventuele probleemsoorten worden geïmporteerd en indien er desondanks toch tarra van deze probleemsoorten zijn gestort op een perceel in de Oosterschelde zal deze alsnog worden opgevist en verwijderd.

Literatuur

Agonus Fisheries Consultancy, 2017.- Passende beoordeling uitgifte tijdelijke verwaterpercelen in de Oosterschelde

Arcadis, 2011.- Nadere Effectenanalyse Deltawateren fase II (NEA II)

Beleidsbesluit Schelpdiervisserij 2005-2020. Ruimte voor een zilte oogst. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Den Haag, 1 oktober 2004.

Bos, O.G., Gittenberger, A., Boois, I.J. de, Asch, M. van, Wal, J.T. van der, Cremer, J., Hoorn, B. van der, Pieterse, S., Bakker, P.A.J., 2016. Soortenlijst Nederlandse Noordzee. Wageningen: Wageningen Marine Research rapport C125/16. I.o.v. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (in 2022: Actualisatie soortenlijst Noordzee - WUR)

Gittenberger, A., Rensing, M., Veer, H.W. van der, Philippart, C.J.M., Hoorn, B. van der, D'Hont, A., Wesdorp, K.H., Schrieken, N., Klunder, L., Kleine-Schaars, L., Holthuijsen, S. & H. Stegenga, 2019. Native and non-native species of the Dutch Wadden Sea in 2018. Commissioned by Office for Risk Assessment and Research, The Netherlands Food and Customer Product Safety Authority of the Ministry of Economic Affairs (BuRO). GiMaRIS rapport 2019_09:

Gittenberger, A., 2018.- Schelpdier import monitoring protocol. In opdracht van de Vereniging van Importeurs van Schelpdieren. GiMaRIS rapport 2010.10, update 2015.

Gittenberger, A., Rensing M. & K.H.Wesdorp, 2017. Uitheemse mariene soorten in Nederland. I.o.v. Directie Natuur & Biodiversiteit, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit & Bureau Risicobeoordeling en onderzoeksprogrammering, Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit. GiMaRIS rapport 2017_19: 38 pp. [PDF](#)

Gittenberger, A., Rensing, M., Niemantsverdriet, P., Schrieken, N., D'Hont, A. & H. Stegenga, 2015. Soorteninventarisatie oesterputten en oesterpercelen, 2015. I.o.v. Bureau Risicobeoordeling & onderzoeksprogrammering, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Ministerie van Economische Zaken. GiMaRIS rapport 2015_19: 23 pp. [PDF](#)

Gittenberger, A. & E. Gittenberger, 2010a.- Uitheemse soorten in tarra-bemonsteringen en hun potentie om Nederland op natuurlijke wijze te bereiken. GiMaRIS report 2010.22: 11 pp. Issued by the Vereniging van Importeurs van Schelpdieren.

Gittenberger, A., 2010b.-Soortenlijsten van schelpdierexport gebieden in het Verenigd Koninkrijk en in Groot Brittannië. GiMaRIS rapport 2010.11. i.o.v. Vereniging van Importeurs van Schelpdieren.

Gittenberger, A., 2009.- Exoten in de Oosterschelde. In opdracht van Ministerie van LNV, Directie Visserij. GiMaRIS rapport 2009

Gittenberger, A. & R.J. Leewis, 2008.- Validatie van de methodiek voor de bepaling van kwetsbaarheid van watertypen voor exoten. TPS-report nr. E002/08. GiMaRIS report nr. 2008.14: 45 pp. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Den Haag.

Gittenberger, A., 2007.- Recent population expansions of non-native ascidians in The Netherlands. Journal of Experimental Marine Biology and Ecology 342(1): 122-126.

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Limfjord, Denemarken december 2022 GiMaRIS rapport 2022_43

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Isefjord, Denemarken december 2022, GiMaRIS rapport 2022_39

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij River Dee, UK, december 2023 GiMaRIS rapport 2023_34

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Glengariff, UK december 2023 GiMaRIS rapport 2023_30

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Poole Harbour, juli 2024
GiMaRIS rapport 2024_16

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Connemara, Ierland,
oktober 2023 GiMaRIS rapport 2023_26

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Shetlands A5 juli 2023
GiMaRIS rapport 2023_19

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Shetland A1, juli 2023
GiMaRIS rapport 2023_18

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij NE Coast Jutland,
Denemarken, september 2021 GiMaRIS rapport 2021_39

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij SE Coast Jutland,
Denemarken, september 2021 GiMaRIS rapport 2021_38

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Bantry Bay, Ierland,
september 2023 GiMaRIS rapport 2023_27

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Carlingford Lough,
Ierland, september 2023 GiMaRIS rapport 2023_28

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Castlemaine Harbour,
Ierland, september 2023 GiMaRIS rapport 2023_30

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Dunmanus Bay, Ierland,
september 2023 GiMaRIS rapport 2023_29

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Mulroy Bay, Ierland,
september 2023 GiMaRIS rapport 2021_31

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Kenmare River, Ierland,
juli 2021 GiMaRIS rapport 2021_23

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Wexford Harbour,
Ierland, september 2023 GiMaRIS rapport 2022_37

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Lyme Bay, Verenigd
Koninkrijk oktober 2022 GiMaRIS rapport 2022_49

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Menai Strait, Verenigd
Koninkrijk, juli 2023 GiMaRIS rapport 2023_33

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Poole Harbour, Verenigd
Koninkrijk, september 2020 GiMaRIS rapport 2020_31

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Belfast Lough, Verenigd
Koninkrijk, augustus 2023 GiMaRIS rapport 2023_32

Gittenberger A. et al. Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie: SASI van de mosselen bij Orust, Zweden, augustus
2022 GiMaRIS rapport 2022_45

Hoekstein, M.S.J., F.A. Arts, S.J. Lilipaly, K.D. van Straalen, M. Sluijter, P.A. Wolf, 2020. Watervogels en zeezoogdieren in
de Zoute Delta 2018/2019. BM 20.03

Ministerie van LNV, 2018.- gebiedendatabase (website Natura 2000, EZ) Ministerie van LNV, 2018- soortendatabase (website Natura 2000, EZ)

Ministerie van LNV, 2017.- Wnb-vergunning additionele verwaterpercelen Oosterschelde: DGAN-NB / 17059841 Ministerie van LNV, 2009.- Aanwijzingsbesluit Natura 2000 'Oosterschelde'. Programmadirectie Natura 2000: PDN/2009-118

Ministerie van LNV, 2006.- Natura 2000 doelendocument (hoofddocument en bijlagendocument) Ministerie van LNV, 2006. Natura 2000 gebiedendocument. Gebied Oosterschelde Wijsman, J.W.M. & A.C. Smaal, 2006. Risk Analysis of Mussels Transfer. Report No. C044/06, June 2006, Wageningen IMARES, Yerseke.

Wijsman, J.W.M. & I. De Mesel (2009). Duurzame Schelpdiertransporten. Rapport C067/09, 111 pp. Wageningen Imares, Yerseke.

Wolff, W.J. (2005). Non-indigenous marine and estuarine species in the Netherlands. Zoologische Mededelingen 79 (1). Pp. 1-116. ISSN 0024-0672.

www.telmee.nl

website Telmee is in opdracht van de Stichting Gegevensautoriteit Natuur ontwikkeld door de Stichting Veld- Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Beheer en doorontwikkeling gebeurt in opdracht van BIJ12, exploitant van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) waar Telmee onderdeel van uit maakt.

Historie van beleid en rechtspraak

Het importeren en verwerken van mosselen valt vanwege het risico op import van een (exotische) probleemsoort onder het 'verplaatsingsbeleid' van schelpdieren dat is neergelegd in de brief van de minister van LNV aan de Tweede Kamer d.d. 30 juni 1997. Op grond van deze Beleidslijn verleent de minister geen vergunning om schelpdieren afkomstig uit ecologisch niet verwante gebieden te verplaatsen naar de Oosterschelde. In 2003 heeft de minister deze beleidslijn tijdelijk en partieel verruimd. Het Beleidsbesluit Schelpdiervisserij 2005-2020¹ zegt over verplaatsing het volgende:

“Sinds 1997 is de Beleidslijn Verplaatsing Schelpdieren van kracht.... Verplaatsing van schelpdieren afkomstig uit ecologisch niet verwante gebieden (zgn. buiten boreale gebieden) naar de Oosterschelde is in beginsel verboden. Als ecologisch verwante gebieden worden grofweg de landen aan de Noordzee aangemerkt, zoals de oostkust van het Verenigd Koninkrijk.

In het najaar van 2003 is het voornoemde 'verplaatsingsbeleid' op basis van een uitspraak van de Raad van State tijdelijk aangepast. Deze aanpassing resulteerde in een voorlopige uitbreiding van het importgebied met wateren rond Groot-Brittannië. Hierdoor werd de import naar de Oosterschelde mogelijk van schelpdieren uit alle wateren van het Verenigd Koninkrijk en Groot-Brittannië.

In het voorjaar 2004 heeft een groep wetenschappelijke experts zich gebogen over de bij de verplaatsing van schelpdieren betrokken risico's, hetgeen medio 2004 heeft geleid tot het rapport "Deskundigenoordeel Verplaatsingsproblematiek Schelpdieren"². De deskundigen zijn van oordeel dat de in 2003 doorgevoerde uitbreiding van het importgebied ecologische risico's met zich meebrengt.

Op basis van het deskundigenoordeel en de uitspraak van het Europese Hof van Justitie over de toepassing van de Vogel- en habitatrichtlijn (HvJEG, 7 september 2004, zaak C-127/02) wordt de openstelling van de importgebieden rond Groot Brittannië opnieuw bezien. Hierover wordt eind 2004 een besluit genomen”.

Op 12 oktober 2007 informeerde de minister de Tweede Kamer over zijn beleidsvoornemens ten aanzien van invasieve exoten en op 15 oktober 2007 is de Beleidsnota invasieve exoten gepubliceerd. Met de beleidsnota is beoogd uitvoering te geven aan het Biodiversiteitsverdrag, waarin is bepaald dat de deelnemende landen beleid ontwikkelen om introductie van soorten, die de inheemse flora en fauna of ecosystemen kunnen bedreigen, te voorkomen. Uitgangspunt van de beleidsnota is het voorkomen, elimineren en beheersen van invasieve exoten. De noodzaak om in te grijpen hangt af van aard en ernst van de problemen die een exoot kan veroorzaken. Is niet met zekerheid vast te stellen of een soort zich invasief in een introductiegebied kan manifesteren, dan zal een afweging over een eventueel ingrijpen moeten worden gemaakt, waarbij het voorzorgsbeginsel leidend is.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State stelt in de uitspraak van 8 februari 2012 in de zaken 201003293/1/A4, 201005947/1/A4 en 201008464/1/A4 vast dat de geïmporteerde schelpdieren alleen in de Oosterschelde mogen worden uitgezaaid, indien vooraf uit een overeenkomstig het protocol uitgevoerde SASI is gebleken dat in het productiegebied geen probleemsoorten voorkomen. Het risico dat, ondanks de vooraf uitgevoerde SASI, toch probleemsoorten in de Oosterschelde terechtkomen, wordt naar het oordeel van de Afdeling voldoende ondervangen door de in het protocol beschreven monitoring en de daaraan gekoppelde maatregelen. De Afdeling heeft geen aanwijzingen dat het protocol op dit punt niet is gebaseerd op de beste wetenschappelijke kennis ter zake. De staatssecretaris heeft zich gelet hierop in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat met naleving van de vergunningvoorschriften en toepassing van het protocol verzekerd is dat de natuurlijke kenmerken van de Oosterschelde niet zullen worden aangetast.

In de zaak met nummer 20108799/R2 van 2 september 2011 is de voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting, van oordeel dat de staatssecretaris zich op basis van de passende beoordelingen en het Schelpdierimport Monitoringsprotocol van juli 2010 ervan heeft kunnen verzekeren dat het uitzaaien van schelpdieren afkomstig uit de genoemde herkomstgebieden geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van de Oosterschelde. Hierbij is in aanmerking genomen dat wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel mag bestaan dat een probleemsoort uit een herkomstgebied de natuurlijke kenmerken van de

¹ Ministerie van LNV, Ruimte voor een zilte oogst. Beleidsbesluit Schelpdiervisserij 2005-2020. Den Haag, oktober 2004.

² Deskundigenoordeel Verplaatsingsproblematiek Schelpdieren, Expertisecentrum LNV, juni 2004, nr 2004/301

Oosterschelde aantast, maar niet dat bij het verlenen van een vergunning ingevolge de Nbw 1998 absolute zekerheid moet bestaan dat zich geen probleemsoort vestigt in de Oosterschelde.

Door middel van de aan de vergunningen verbonden voorschriften is gewaarborgd dat de import en het uitzaaien van de mosselen plaatsvindt overeenkomstig het monitoringsprotocol van februari 2018. Indien tijdens een inventarisatie in een exportgebied, of bij de lopende monitoring van mosselen bij aankomst of via een betrouwbare externe bron een probleemsoort in het exportgebied wordt aangetroffen, dan zal voor mosselen uit het desbetreffende gebied direct de quarantaineregeling gaan gelden. Indien in het seizoen dat deze probleemsoort wordt ontdekt, reeds mosselen in de Oosterschelde zijn uitgezaaid, dan zullen de desbetreffende percelen zo snel mogelijk worden schoon gevist. Ter zitting is van de zijde van de staatssecretaris benadrukt dat de SASI's door een onafhankelijk deskundige worden uitgevoerd, waarbij de meest recente wetenschappelijke kennis omtrent probleemsoorten wordt gehanteerd. Als een nieuwe probleemsoort wordt ontdekt, wordt de intensiteit van de monitoring verhoogd.

In 2012 zijn de "Beleidsregels van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 6 juni 2012, nr. 267278, houdende vaststelling van beleidsregels inzake schelpdierverschuivingen" gepubliceerd. In deze beleidsregels wordt verstaan onder probleemsoorten: een soort waarvan op basis van de best beschikbare wetenschappelijke kennis kan worden aangenomen dat deze een significant negatief effect kan hebben voor de instandhoudings-doelen van een Natura 2000-gebied.

Vergunningaanvrager en -gebruikers

De vergunningaanvrager is

Vereniging Schelpdierhandel

's-Gravenpolderseweg 72 4462 CH Goes

KvK nr. 40309586

De vergunning wordt aangevraagd voor gebruik door de leden van de vereniging. De huidige leden zijn

1. Roem van Yerseke [REDACTED] Yerseke
2. Lenger Seafood [REDACTED] Yerseke
3. Kopek [REDACTED] Yerseke
4. Vette & Verhaart [REDACTED] Yerseke
5. World of Oysters [REDACTED] Yerseke
6. Krijn Verwijs Yerseke BV [REDACTED] Yerseke
7. Krijn Verwijs Yerseke BV [REDACTED] Yerseke
8. Aquamossel Triton [REDACTED] Yerseke
9. Roem van Yerseke [REDACTED] Yerseke
10. Vette & Verhaart [REDACTED] Yerseke
11. Aquamossel Barbé [REDACTED] Yerseke
12. Deltamossel [REDACTED] Yerseke
13. Meulemeester [REDACTED] Yerseke
14. Aquamossel Triton [REDACTED] Yerseke
15. World of Oysters [REDACTED] Yerseke
16. Neeltje Jans [REDACTED] Vrouwenpolder